

Spis treści

Wstęp	XI
Rozdział I. Filozofia, jurysprudencja i teoria prawa.....	1
§ 1. Uwagi ogólne.....	1
§ 2. Filozofia prawa	4
§ 3. Jurysprudencja ogólna (generalna).....	13
§ 4. Teoria prawa i państwa	15
§ 5. Uwagi ogólne dotyczące koncepcji pojmowania prawa.....	25
§ 6. Zagadnienia metod prawnych.....	36
Rozdział II. Koncepcje prawnonaturalnego ujęcia prawa.....	38
§ 1. Uwagi ogólne.....	38
§ 2. Pochodzenie pojęcia prawa naturalnego. Klasyfikacja koncepcji prawnonaturalnych	44
§ 3. Ujęcia prawnonaturalne starożytności.....	50
I. Wykształcanie nurtów prawnonaturalnych	50
II. Mitologiczne wyobrażenia prawnonaturalne	52
III. Filozofowie przyrody	54
IV. Nurt myśli atomistycznej	56
V. Filozofia sofistów	58
VI. Filozofia Sokratesa	64
VII. Filozofie sokratyczne	67
VIII. Filozofia Platona.....	69
IX. Filozofia Arystotelesa	74
X. Filozofia stoicka, epikureizm i sceptycyzm.....	82
XI. Polibiusz.....	87
XII. Marek Cyceon	88
XIII. Lucjusz Seneka	91
XIV. Znaczenie antycznego dorobku myśli prawniczej	92
§ 4. Teologiczne ujęcia prawnonaturalne. Średniowiecze.....	94
I. Starożytne chrześcijańskie prawo naturalne	94
II. Średniowiecze. Wczesnośredniowieczny nurt prawnonaturalny.....	104
III. Nurtu prawnonaturalne XII i XIII w. Św. Anzełm, św. Tomasz z Akwinu	112
IV. Późnośredniowieczne nurty prawnonaturalne. John Szkot, William Ockham, Marsyliusz z Padwy	122
V. Główne cechy średniowiecznych nurtów prawnonaturalnych. Woluntaryzm i intelektualizm	128
§ 5. Prawnonaturalne wizje okresu odrodzenia. Reformacja. Kontreformacja.....	138
I. Warunki kształtowania odrodzeniowych koncepcji prawnonaturalnych	138
II. Niccolo Machiavelli	146

§ 4. Koncepcje realistycznego nurtu europejskiego	442
I. Uwagi ogólne	442
II. Szkoła wolnego prawa	443
III. Skandynawski realizm prawny	446
1. Charakterystyka skandynawskiego realizmu	446
2. <i>Axel Hägerström</i>	447
3. <i>Vilhelm Lundstedt</i>	448
4. <i>Karl Olivecrona</i>	448
5. <i>Alf Ross</i>	449
IV. Realizm prawniczy <i>Leona Petrażyckiego</i> . Wpływy	450
V. Psychologiczne podejście do prawa <i>Eugeniusza Jarry</i> i <i>Henryka Piętki</i> ..	460
§ 5. Socjologiczna jurisprudencja amerykańska. Inżynieria społeczna	463
§ 6. Krytyka realistycznego podejścia do prawa	468
§ 7. Wpływy realistycznego podejścia do prawa	471
I. Uwagi ogólne	471
II. Ekonomiczne podejście do prawa	471
III. Szkoła krytycznego prawa	485
Rozdział V. Rozumienie. Hermeneutyka. Hermeneutyka prawnicza	495
§ 1. Rozumienie	495
§ 2. Pojmowanie hermeneutyki	497
§ 3. Hermeneutyka i filozofia	504
§ 4. Hermeneutyka jako epistemologia i ontologia	505
I. Główne podejścia hermeneutyczne	505
II. Metodologiczna koncepcja hermeneutyczna	506
III. Ontologiczna koncepcja hermeneutyczna	511
1. Rozumienie jako sposób istnienia bytu (filozofia rozumienia fenomenologicznie ukierunkowana)	511
2. <i>Martin Heidegger</i>	512
3. <i>Hans Georg Gadamer</i>	515
4. <i>Paul Ricoeur</i>	530
5. <i>Jürgen Habermas</i>	534
§ 5. Hermeneutyka prawnicza	535
I. Prawnicze zastosowania hermeneutyczne	535
II. Teoria interpretacji tekstu prawnego	536
III. Hermeneutyka jako filozofia prawa	539
IV. Zagadnienia charakteru hermeneutycznego poznania	549
§ 6. Analityczna hermeneutyka prawnicza	550
Rozdział VI. Analityczno-językowe podejście do prawa	552
§ 1. Uwagi ogólne	552
§ 2. Pojęcie analizy. Filozofia analityczna	553
§ 3. Metoda analityczna w prawoznawstwie	569
I. Ogólna charakterystyka metody analitycznej w prawoznawstwie	569
II. <i>John Langshaw Austin</i>	571
III. Analityczne cechy projektu <i>Hansa Kelsena</i> . Wizja i krytyka neopozytywistycznego Koła Wiedeńskiego	573
IV. Metoda analityczna w projekcie <i>H. L. A. Harta</i>	575
V. Określenie metody analizy lingwistycznej. Procedury analiz	577
§ 4. Metody analizy	579
§ 5. Logika prawnicza. Logika jako instrument analizy	581

I. Projekty dotyczące natury logiki. Specyficzna logika prawnicza.....	581
II. Obraz logiki dyskursu prawniczego.....	583
§ 6. Szkoła lwowsko-warszawska. Filozofia nauki.....	591
Rozdział VII. Koncepcje argumentacji prawniczej i działania komunikacyjnego	601
§ 1. Ogólna charakterystyka poszukiwań argumentacyjnych i komunikacyjnych.....	601
I. Warunki poszukiwań argumentacyjnych.....	601
II. Rozwój koncepcji argumentacyjnych.....	603
III. Cechy dyskursu argumentacyjnego. Dyskurs prawniczy.....	611
§ 2. Topiczno-retoryczne i proceduralne koncepcje argumentacyjne.....	615
I. Topiczno-retoryczne ujęcia prawa.....	619
1. Topiczne podejście do prawa.....	619
2. Nowa retoryka prawnicza.....	619
II. Teoria dyskursu prawniczego w ujęciu proceduralnym.....	624
§ 3. Komunikacyjne podejście do prawa. Komunikacyjna koncepcja prawa <i>Jürgena Habermasa</i>	628
Rozdział VIII. Inne podejścia do prawa	641
§ 1. Uwagi ogólne.....	641
§ 2. Prawo w ujęciu ontologicznym i teoriopoznawczym.....	642
§ 3. Prawo jako technika społeczna.....	643
§ 4. Ujęcie fenomenologiczno-egzystencjalne.....	655
I. Ogólna charakterystyka wizji egzystencjonalnej i fenomenologicznej.....	655
II. <i>Edmund Husserl</i>	667
III. <i>Alfred Schütz</i>	677
IV. <i>Adolf Reinach</i>	678
V. <i>Martin Heidegger</i>	680
VI. Fenomenologia w Polsce. <i>Roman Witold Ingarden</i>	682
VII. Koncepcje badań egzystencjalnych w prawie <i>W. Maihofer</i> , <i>F. Kafka</i> i <i>R. Marcica</i>	685
VIII. <i>Emmanuel Lévinas</i>	686
IX. Inspiracje poszukiwaniami egzystencjonalno-fenomenologicznymi.....	687
§ 5. Prawo w ujęciu dziejowo-historycznym.....	688
I. Poszukiwania historiozoficzne.....	688
II. <i>Georg Wilhelm Friedrich Hegel</i>	689
III. <i>Friedrich Carl von Savigny</i>	697
IV. <i>Georg Friedrich Puchta</i>	701
V. Angielskie prawoznawstwo historyczne. <i>Henry Maine</i>	701
VI. <i>Fryderyk Engels</i>	702
VII. <i>Karol Marks</i>	703
VIII. <i>Jewgienij B. Paszukanis</i>	708
IX. Krytyka marksizmu i jego nowa popularność.....	709
X. Polskie tradycje historiozoficzne.....	713
§ 6. Determinizm społeczny i prawny (tzw. darwinizm prawny). Ewolucjonizm.....	715
§ 7. Solidarystyczne wizje prawa. Strukturalizm.....	725
§ 8. Neokantyzm.....	734
I. Tradycja neokantowska.....	734
II. Polskie inspiracje kantyzmem.....	744
§ 9. Teoria systemów.....	748

§ 10. Pragmatyzm i neopragmatyzm	756
I. Pragmatyzm	756
II. Neopragmatyzm	763
§ 11. Liberalna wizja prawa. Neoliberalizm	770
I. Liberalizm	770
§ 12. Komunitarystyczna wizja prawa	782
§ 13. Integralna filozofia prawa	787
§ 14. Negocjacyjne ujęcie prawa	798
§ 15. Teoria ekologiczna	800
§ 16. Prawo w ujęciu postmodernistycznym	802
I. Odniesienie do modernizmu	802
1. Filozofia życia. <i>Artur Schopenhauer, Henri Bergson</i>	808
2. <i>Friedrich Nietzsche</i>	813
3. Polski modernizm (Młoda Polska)	818
II. Rozumienie postmodernizmu	824
1. Pojawienie się postmodernizmu. Ogólne cechy	824
2. Podstawa postmodernizmu. Krytyka nauki	829
III. Postmodernizm w filozofii	845
1. Inspiracje postmodernizmu w filozofii	845
2. Krytyczny wymiar postmodernizmu	847
3. Wyróżniki filozofii postmodernistycznej	849
4. <i>Jean François Lyotard, Jacques Derrida, Zygmunt Bauman</i>	852
IV. Modernizacja międzynarodowego ładu. Znaczenie państwa i prawa	866
V. Cechy prawa w debacie ponowoczesnej	870
VI. Poszukiwania postponowoczesne. Zakwestionowanie projektu neoliberalnego	876
1. Uwagi ogólne	876
2. Kryzys. Zakwestionowanie poszukiwań neoliberalnych	878
2.1. Pojmowanie i mechanizm kryzysu	878
3. Kryzys państwa	882
4. Ograniczenia tradycyjnego modelu prawa państwowego jako mechanizmu regulacji w zglobalizowanym świecie	886
5. Postmodernizm źródłem zagrożenia dla liberalnej demokracji	889
6. Zagadnienie nowej wizji wobec wyczerpywania liberalnego kapitalizmu. Postponowoczesność jako krytyka ponowoczesności	891
Indeks autorów	897
Indeks rzeczowy	907